

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ

ਰਾਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਫਰਵਰੀ 28, 1995

[ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਲ. ਹੰਸਰੀਆ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ—ਸੇਧ ਐਕਟ 68 ਦਾ 1984—ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ—ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 4(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ।

ਇਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਹਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 28A(1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਬੇਨਤੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਐਕਟ 68 ਦਾ 1984 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

ਬਬੁਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਜੇ.ਟੀ. (1994) 7 ਐਸ.ਸੀ. 377, ਲਾਗੂ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3521 ਦਾ 1995।

14.8.92 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 885 ਦਾ 1992 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਗੁਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਬਾਂਸਲ ਵਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਰ. ਕੇ. ਤਲਵਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਗੁਡਵਿਲ ਇੰਡੀਵਰ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਧਾਰਾ 4(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 4 ਫਰਵਰੀ, 1981 ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ 22 ਦਸੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਾਵੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 10 ਸਤੰਬਰ, 1990 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 175,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ 2 ਜਨਵਰੀ, 1991 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 28ਏ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ 22 ਜਨਵਰੀ, 1992 ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 14 ਅਗਸਤ, 1992 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕਿ 12 ਸਤੰਬਰ, 1990 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ।

ਹੁਣ ਪੂਰਾ ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਬੂਆ ਰਾਮ & ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. & ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ.ਟੀ. (1994) 7 ਐਸ.ਸੀ. 377 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਵਾਲਾ ਕੇਵਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 28ਏ(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਬੇਨਤੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਨਾਮ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ 1984 ਦਾ ਸੇਧ ਐਕਟ 68 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 88/1992 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 14 ਅਗਸਤ, 1992 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਿਨਾਂ ਖਰਚੇ ਦੇ।

ਏ.ਜੀ.

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate